

ת"פ 12174/04/15 - מדינת ישראל נגד ט י

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"פ 12174-04-15 מדינת ישראל נ' ט י (עציר)

בפני כבוד השופטת גילת שלו

המאשימה

נגד

הנאשם

החלטה

מדינת ישראל - ע"י ב"כ עו"ד סיגל דהן-הירש

ט י - ע"י ב"כ עו"ד ליאור רונן

ביום 10.9.15 הודה הנאשם בעובדות כתב אישום מתוקן, כחלק מהסדר טיעון, במסגרתו הודיעו הצדדים כי המאשימה תעתור לעונש של 7 שנות מאסר, מאסר על תנאי וקנס, וההגנה תטען לעונש באופן חופשי. ביום 20.10.15 עתר הסנגור לדחיית הדיון למשך 3 חודשים, לשם פניה למומחה מטעם ההגנה, לאור כוונתו לבחון "מספר היבטים הנוגעים לאישיותו ומצבו של הנאשם"; ב"כ המאשימה לא התנגדה לבקשה זו, ומאז נדחה הדיון מפעם לפעם לצורך קבלת חוות הדעת, לרוב בהסכמת המאשימה. ביום 16.6.16 הודיע הסנגור כי הוכנה חוות דעת מומחה מטעם ההגנה, אשר הועברה למאשימה, ולבקשת המאשימה נדחה הדיון מספר פעמים, לשם לימוד חוות הדעת.

בהמשך, הביעה המאשימה את התנגדותה לקבלת חוות הדעת, בטענה כי האמור בה עומד בסתירה להודאת הנאשם בכתב האישום המתוקן, וכי גם אם מדובר בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, הרי שלפי סעיף 40' לחוק העונשין, היה על ההגנה להוכיח במסגרת שמיעת הראיות, ולא לאחר הצגת הסדר הטיעון. בהחלטתי מיום 22.11.16 קבעתי כי אין בחוות הדעת כדי לחתור תחת הודאת הנאשם, או כדי לבסס טענה של העדר אחריות או מודעות למעשיו, והתרתי את הגשת חוות הדעת כראיה לעניין העונש, בכפוף לזכותה של המאשימה לחקור את המומחה מטעם ההגנה בחקירה נגדית.

בהמשך, ולאחר שתואם מועד לשמיעת הטיעונים לעונש ולחקירת המומחה ליום 22.1.17, נדחה הדיון לאור בקשת ב"כ המאשימה לאפשר לה להערך לדיון ולקבל את התייחסות הפסיכיאטר המחוזי לחוות הדעת, ובהמשך, לבקשת המאשימה ניתן צו להעברת תיק האסיר של הנאשם לעיונה.

בדיון שהתקיים ביום 19.2.17, טענה ב"כ המאשימה כי הועבר לעיונה תיק העבודה של המומחה מטעם ההגנה, אך לאחר עיון בו נראה כי חסרים בו חומרים ששימשו להכנת חוות הדעת, לגביהם טען המומחה לחסיון, וטען כי הוא מוכן להעבירם ישירות לפסיכיאטר או למומחה אחר מטעם התביעה; לאחר קבלת הסכמת הנאשם להעברת כל החומרים, הוריתי למומחה מטעם ההגנה להעביר לעיון ב"כ המאשימה את כל החומר שבתיק העבודה, לרבות המבחנים שערך לנאשם במסגרת הבדיקה.

בדיון שהתקיים ביום 2.4.17, ולאחר שהחומרים האמורים לא הועברו לעיון ב"כ המאשימה, הגיש ב"כ הנאשם את תגובתו בכתב של המומחה מטעמו, ד"ר דוד יגיל, ולפיה הוא העביר לב"כ המאשימה את כל תיק העבודה, לרבות פרוטוקול הראיון שערך לנאשם וממצאי כל המבחנים שערך לו, אך לא העביר לעיונה את המבחנים הפסיכולוגיים

עצמם, שכן מדובר במבחנים סטנדרטיים, שאינם ספציפיים לנבדק זה או אחר, אשר על פי כללי האתיקה של הפסיכולוגים, מהווים חומר חסוי ואסורים להעברה למי שאינו פסיכולוג; לטענתו, גם את חומר הגלם שהוא העביר לתביעה, אסור לו להעביר למי שאינו פסיכולוג על פי כללי האתיקה, אך בשונה מחומר הגלם הקשור בנאשם, שהינו חיוני לעבודת בית המשפט, חשיפת המבחנים עצמם, המהווים כלי עבודה של הפסיכולוג, עלולה לגרום לזליגתם לציבור, ולגרום לפגיעה חמורה בבסיס המדעי של השימוש בהם.

עוד הוגש לעיוני מסמך של הסתדרות הפסיכולוגים בישראל, שכותרתו "סטנדרטים לכתיבת חוות דעת פסיכולוגית לבית המשפט", במסגרתו נכתב בסעיף ה(4) **"יש לשמור על חסיון המבחנים הפסיכולוגיים. על הפסיכולוג להימנע מחשיפה של מבחנים ו/או שאלונים פסיכולוגיים, אשר עלולה לפגוע ביעילות השימוש בהם בהמשך. פסיכולוג שנדרש- עפ"י החלטת ביהמ"ש- למסור את החומר הגולמי של מבחנים או שאלונים פסיכולוגיים- יעשה זאת ישירות לעמיתו למקצוע, ולא באמצעות עורכי הדין או אחרים, זאת בהתאם לכללי האתיקה של הפ"י..."**.

ב"כ המאשימה טענה כי המומחה מטעם ההגנה מסרב למעשה להעביר לעיון התביעה את תיק העבודה במלואו, בניגוד להחלטת בית המשפט, כי התנהלות זו פוגעת בזכותה של המאשימה להערך מבעוד מועד לעדותו ולבחון האם יש צורך להעיד מומחה מטעמה, וכי בהתאם להוראות סעיף 84 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן- חסד"פ), אין לקבל את חוות דעתו של המומחה או להתיר את עדותו. לטענתה, חובתו של המומחה להעביר לעיונה את חוות דעתו, כוללת גם את העברת מלוא החומרים בהם עשה שימוש לצורך הכנתה, ובכלל זה המבחנים שערך לנאשם, על מנת שהמאשימה ובית המשפט יוכלו לבחון אותם כחלק מבחינת חוות הדעת.

ב"כ המאשימה הפנתה למספר החלטות, במסגרתן הורה בית המשפט להגנה להעמיד לעיון המאשימה את כל תיק העבודה של מומחה ולא חלקים ממנו. בעיקר הפנתה לתפ"ח (חיפה) 66112-12-14 **מדינת ישראל נ' עייש** (12.12.16), שם הורה בית המשפט המחוזי לפסיכולוגית מטעם ההגנה (שהעלתה את אותו טיעון לגבי הוראות כללי האתיקה, שהועלו בעניינו) להעביר את כל החומר ששימש להכנת חוות דעתה, לרבות המבחנים שנערכו לנאשם, תוך הוראה לב"כ הצדדים לשמור את החומר בסודיות. לטענתה, החשש שהעלה המומחה מזליגת המבחנים לעיון הציבור, אינו טעם המצדיק את אי העברת החומר, וההסדר לפיו החומר יוחזק בסודיות ע"י הצדדים, מאזן כראוי בין האינטרסים השונים.

ב"כ הנאשם טען, כי ב"כ המאשימה לא הצליחה להצביע על טעם מהותי בגינו המבחנים של המומחה חיוניים לה לשם חקירתו, וכי מטרתה למעשה היא למשוך זמן ולהביא לכך שחוות הדעת לא תוגש, שכן בתקופה הארוכה שחלפה מעת הגשת חוות הדעת, ראוי היה שהתביעה תתייעץ עם מומחה מטעמה. לטענתו, המומחה מוכן להעביר את החומר בהתאם לכללי האתיקה של הפסיכולוגים, לפסיכולוג מטעם התביעה, או אפילו לפסיכיאטר המחוזי, והסדר זה מאזן בין האינטרסים השונים; בעיקר כאשר לב"כ המאשימה עצמה אין את הכלים לבחון את המבחנים בעצמה, כך שקבלת המבחנים עצמם לא תעלה ולא תוריד מבחינתה. עוד טען, כי לפי חוות הדעת העדכנית של הפסיכיאטר המחוזי, הוא כלל לא חולק על המבחנים שנערכו.

עוד הפנה הסנגור לפסק דין בעמ"ש (ירושלים) 47268-04-13 **פלונים נ' פלוני** (16.9.13), שם נדונה סוגיה דומה (אם כי שם דובר בהליך אזרחי בבית משפט לענייני משפחה, ובמומחית שמונתה מטעם בית המשפט), ונקבע כי זכותם של הצדדים לעיין במסד הנתונים ששימש את המומחה להכנת חוות דעתו, אינה מוחלטת, ולעתים היא נדחית ע"י

אינטרסים חשובים אחרים, כגון הסטנדרטים המקצועיים של ועדת האתיקה להם כפופה המומחית, והצורך לשמור על יעילות המבחנים הפסיכולוגיים בעתיד, ועל כן אישר בית המשפט את הקביעה כי חומר הגלם יועבר רק לידי פסיכולוג קליני מטעם הצד השני.

ב"כ המאשימה השיבה לשאלות בית המשפט, כי עדיין לא הוחלט אם להעיד פסיכולוג מטעם המאשימה, אך ציינה כי תחילה המאשימה נעזרת במומחה לשם ייעוץ בלבד, ולרוב העניין מסתיים בכך, ובחקירתו הנגדית של המומחה מטעם ההגנה; וכי רק אם לאחר ההיוועצות עולה צורך בהכנת חוות דעת נגדית, מועבר העניין למומחה מטעם המאשימה להכנת חוות דעת. עם זאת, טענה ב"כ המאשימה כי הטיעון של העדר כלים לבחון את המבחנים ללא סיוע של מומחה מטעמה, אינו אמור לגרוע מזכותה של המאשימה לעיין בכל החומר.

לאחר ששמעתי את טענות הצדדים, ועיינתי בפנייתו של ד"ר יגיל, במסמכים ובפסיקה שהגישו ב"כ הצדדים, הגעתי לכלל מסקנה כי אין מקום בענייננו לחייב את המומחה מטעם ההגנה להעביר לעיון ב"כ המאשימה את המבחנים הסטנדרטיים בהם עשה שימוש. אינני מתעלמת מהחלטתי מיום 19.2.17, שלכאורה עומדת בסתירה להחלטה זו, ואולם, באותה עת לא הוצגו בפניי עמדת המומחה וכללי האתיקה של הפסיכולוגים, ומטיעוני הצדדים באותה עת, עלה כי הסירוב נשען על החסיון של הנאשם, עליו הוא ויתר באותו מעמד.

אין חולק כי החובה המוטלת על ההגנה מכח סעיף 83 לחסד"פ, אינה מתייחסת רק לחוות הדעת של המומחה, והיא כוללת גם את זכותה של התביעה לעיין בתיק העבודה של המומחה, הכולל את חומר הגלם ששימש להכנת חוות דעתו.

מאידך, לא יכול להיות חולק על כך שזכות העיון, הן זכותו של הנאשם לעיין בחומרי חקירה (מכח סעיף 74 לחסד"פ) או במסמכים רלוונטיים אחרים (מכח סעיף 108 לחסד"פ), והן זכותה של המאשימה כעולה מסעיף 83 לחסד"פ, היא זכות יחסית, אשר לא אחת נסוגה מפני זכויות או אינטרסים מוגנים אחרים, לאחר עריכת איזון בין הזכויות השונות, בחינת מידת הפגיעה בערכים השונים והמידתיות שלה, ובשים לב בין היתר למידת נחיצותו של החומר המבוקש (ראו למשל בש"פ 5881/06 **בניזרי נ' מדינת ישראל** (7.2.07)).

כך למשל נקבע בבש"פ 6695/11 **מדינת ישראל נ' פלוני** (27.9.11), כי רופא מומחה מטעם ההגנה לא יוכל לקבל לעיונו העתק של צילומי איבריה המוצנעים של מתלוננת בעבירות מין, שצולמו במכון לרפואה משפטית ושעמדו בבסיס חוות הדעת מטעם התביעה, ונקבע כי הוא יוכל לעיין בהם רק בתוך המכון לרפואה משפטית. בהחלטה זו בוטלה למעשה החלטת בית המשפט המחוזי, במסגרתה הוטלו מגבלות משמעותיות על העברת החומר למומחה ההגנה, ובהן העברת החומר לעיונו בלבד, לשלושה ימי עבודה בלבד, ותוך חתימתו על סודיות; ונקבע כי לא די במגבלות אלו, בעיקר נוכח ההתפתחות הטכנולוגית, המעוררת חשש מפני דליפת החומר.

במקרה אחר שנדון בע"פ 3472/11 **פלוני נ' מדינת ישראל** (3.9.12), נקבע כי לאור מעמדו המיוחד של שירות המבחן, והצורך להבטיח את המשך תפקודו ואמינותו, אין לאפשר עיון של ההגנה בחומרי הגלם וחוות הדעת העומדים בבסיס התסקיר; ובהמשך, בבש"פ 756/15 **פלוני נ' מדינת ישראל** (8.3.15) נקבעו דברים דומים, על אף טענת ההגנה כי מדובר בחומר המהותי להגנת הנאשם בתיק העיקרי, ולא בחומר הרלוונטי רק לקביעת עונשו.

בענייננו, אל מול זכותה של המאשימה לקבל את כל החומר שעמד בבסיס חוות הדעת מטעם ההגנה, עומדים כללי האתיקה של הסתדרות הפסיכולוגים בישראל, להם כפוף המומחה מטעם ההגנה, והחשש שחשיפת המבחנים תפגע ביעילותם בהמשך. ההחלטות אליהן הפנתה ב"כ המאשימה בהקשר זה אינן מפורטות דיין, וקשה ללמוד מהן על מידת האיזון שנערך בהן בין השיקולים השונים, ובעניין זה אני מעדיפה את הניתוח שנערך בפסק הדין אליו הפנה הסנגור, הגם שהוא לא עוסק בהליך פלילי.

לאחר שערכתי איזון בין האינטרסים השונים בענייננו, ובשים לב, בין היתר, לכך שמדובר במבחנים סטנדרטיים שאינם מיוחדים למומחה ספציפי או לנבדק ספציפי; לכך שהמומחה העביר למאשימה את כל תוצאות המבחנים שערך לנאשם; לכך שהפסיכיאטר המחוזי שהתבקש ע"י המאשימה להגיש תגובתו לחוות הדעת, קבע כי אינו חולק על ממצאי האבחונים שערך המומחה מטעם ההגנה, אלא רק על מסקנותיו; לכך שהמומחה מטעם ההגנה מוכן בכל עת להעביר את המבחנים למומחה מטעם התביעה, כאשר ב"כ המאשימה אף ציינה כי לרוב היא נעזרת במומחה מטעמה גם לשם הכנת החקירה הנגדית; ובמידה מסוימת אף לכך שחוות הדעת מתייחסת לשלב הטיעונים לעונש ולא להוכחת אשמתו או חפותו של הנאשם; לא מצאתי כי במקרה שבפני קמה הצדקה לפגוע בסודיות המבחנים הפסיכולוגיים, ולחייב את העברתם לעיון ב"כ המאשימה.

על כן, אני קובעת כי המומחה מטעם ההגנה מילא את חובתו לפי סעיפים 83 ו-84 לחסד"פ, וכי הוא יידרש להעביר את המבחנים בהם ערך שימוש, רק אם יתבקש לעשות כן ע"י מומחה מטעם התביעה.

לאור ההתמשכות החריגה של ההליכים בתיק זה, כאשר הכרעת הדין ניתנה לפני כשנה וחצי, ולאור העובדה שהטיעונים לעונש נדחו דחיות ארוכות עד כה לבקשת הצדדים, מתבקשת המאשימה להודיע בתוך 7 ימים, האם היא מבקשת להגיש חוות דעת פסיכולוגית מטעם מומחה מטעמה, או האם תסתפק בחקירתו הנגדית של המומחה מטעם ההגנה.

לאחר קבלת תגובת המאשימה, יתואם מועד לשמיעת הטיעונים לעונש ועדויות המומחים.

המזכירות תביא בפני את התיק ביום 23.4.17.

המזכירות תעביר העתק ההחלטה בדחיפות לב"כ הצדדים.

ניתנה היום, י"ח ניסן
תשע"ז, 14 אפריל
2017, בהעדר
הצדדים.
גילת שלו, שופטת